

Kmet, delavec in obrtnik naj bodo narodu vodnik! Izhaja vsako sredo. Naročnina: za celo leto Din 30— za pol leta „ 15— za inozemstvo za celo leto Din 50— Inserati po tarifu. — Pisnim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo uživaj vse sadove svojega dela in marljivosti! Rokopisi se ne vračajo. — Plača in tožbe v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodverski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 506. — Račun: pri pošt. čekovnem zavedu št. 11.568.

Glasilo „Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva“.

Najvažnejša politična vest.

Za najvažnejše smatramo v sedanjem trenutku, da svarimo vsakogar — pristaše in nepristaše —: Ne verujte mladinskim in klerikalnim listom, ko na dolgo in široko razpravljajo o pogajanjih in sporazumu med Hrvatsko seljaško stranko in radikali. Delegati, ki vodijo pogajanja, drže vse v največji tajnosti in je popolnoma izključeno, da bi nasprotniki mogli karkoli točnega zvedeti. Klerikali in Zerjavovci so postavljeni na dileco in skušajo sedaj z lažjo varati slovenske volilce, da bi na ta način še rešili nekoliko volilnih kroglice. Zato jim ne verujte, nego počakajte; ko

pride pravi čas, bomo vse objavili. — Gotovo je za enkrat samo to, da Zerjavovci in klerikali v Beogradu nimajo pri sedanjih važnih pogajanjih prav nobene besede. To je edini uspeh njihove politike! Tako se mašuje na klerikalnih laž, s katero so lovili volilne krogljice, a na Zerjavovcih nasilje in podkupovanje, ki so ga vršili letos o priliki volitev v narodno skupščino. Eni kakor drugi so v Beogradu že obsojeni! Zaupamo v zdravje slovenskega ljudstva in smo radi tega prepričani, da bo s temi žalostnimi politiki obračunalo enkrat za vselej tudi naše ljudstvo!

Pred novo vlado.

V nedeljo so poročali listi iz Beograda, da je sporazum med radikali in radičevci podpisan in da bo podpisani sporazuma takoj sledila sestava nove vlade, v kateri bodo zastopani radikali in radičevci brez samostojnih demokratov.

S tem važnim aktom se začena v naši notranji politiki nova doba. Hrvati, ki so doslej vodili strogo pasivno politiko, so posegli v razvoj politike aktivno. Postali so močna parlamentarna stranka, ki prevzema s svojim vstopom v parlamentarno večino, nase tudi velik del odgovornosti za reden potek državnega življenja.

Hrvati vstopajo v vlado skupno z radikali. Nova vlada je torej koalicijska vlada. V koalicijskih vladah pa ne more nobena stranka uveljaviti svojih načel popolnoma in do skrajnosti, ampak vsaka stran mora na korist drugi več ali manj popuščati. Na drugi strani pa imata obe stranki možnost medsebojne kontrole, da se ne vlada proti dogovoru. Zato je praktično manjšega pomena, koliko ministrskih sedežev zasede ta ali ona plat, ker že en sam sposoben minister ene stranke lahko uspešno kontrolira delovanje druge koalirane stranke.

Kolikor moremo posneti iz dosedanjih poročil, Slovenci v novi vladi ne bodo zastopani. Izključeni so od vlade klerikali kljub svojim 20 poslancem, ker so zaigrali s svojo nespretnostjo vsak vpliv in ugled pri radikalih in pri radičevcih, samostojni demokratije so na izrečno zahtevo Hrvatov iz vlade izključeni, naša Zveza pa nima tako močnega parlamentarnega zastopstva, da bi mogla vsled svoje številčne moči zahtevati svojega zastopnika tudi v vladi. Kajti v parlamentarnem življenju ne odloča usmišljenje in sentimentalna obzirnost, ampak številke in realna moč strank.

Naša Zveza pa ima ugodnost, da stoji po svojih zastopnikih v tesni zvezi s Hrvati. Zveza s Hrvati, ki bodo sedeli v vladi, nam bo omogočala kolikor toliko uspešno kontrolo nad delovanjem vladnih organov v Sloveniji, in glavna naloga naših političnih organizacij bo, da natanko zasledujejo vse politične dogodke in vsak korak upravnih oblasti pri nas doma in ga preprečijo na

njegovo zakonitost. Če bodo javni uradi pri nas poslovali po zakonu, bo prav in ostalo bo brez pritožb. Ako pa se bodo ponavljale protizakonitosti, kakor so jih vpeljali pri nas razni strankarski režimi, bomo znali svoje proteste in pritožbe tudi primerno uveljaviti. To je za enkrat že nekaj.

Seveda ne bomo pozabili zastopati tudi naših interesov, ki so v danih razmerah za Slovenijo mnogo važnejši kakor politični interesi. Povemo pa javno in odkrito ter brez ovinkov, da naš vpliv in moč Hrvatov nista nemejena! Zato naj ljudje ne pričakujejo, da se bo vse dalo doseči čez noč, ampak mi bomo morali biti jako zadovoljni, če bomo ujeli le tu in tam kakšne drobtine. Se vedno bo pa boljše nekaj kakor nič. Pretiranih obljub ne moremo delati, kajti obljuba dolg dela, zato pa raje povemo pošteno in možato že naprej, da moč ni brez meje, ampak je omejena po številu naših zastopnikov in po vplivu naših hrvaških prijateljev. V glavnem se bomo pa morali zadovoljiti s strogo kontrolo delovanja javne uprave v Sloveniji in bomo morali biti zadovoljni, če bo le kolikčak uspešna. To pa v današnjih razmerah že mnogo pomeni. Kajti mi ne smemo pozabiti, da imajo glavno besedo pri državni upravi še vedno Srbi in jo bodo tudi še dolgo imeli. To pa ni naša krivda.

Novo vlado čakajo težke naloge. Dedščina, ki jo nova vlada prevzema od svojih prednic, je strahovita. To kar so zagrešili v državni upravi zlasti samostojni demokrati, se ne da popraviti v par dneh, tudi ne v par letih. Če še pomislimo, kako zelo pomanjkuje pri naši državni upravi sposobnih ljudi, in če računamo dalje z okolnostjo, da bodo številni pristaši onih, strank v javnih uradih, ki danes ne sede več v vladi, poskušali delovanje sedanje vlade na vso moč ovirati, si lahko predstavljamo težave, s katerimi se bo morala boriti nova vlada. Tudi najmočnejši minister ne more popraviti starih grehov čez noč, če nima na razpolago dovolj sposobnih ljudi, in teh, kakor rečeno, pri nas ni. Zato pa moramo biti v svojih upih in nadah zmerni in skromni, zelo skromni. Kar pa bo mogla naša Zveza za Slovence in za Slovenijo storiti, bo gotovo storila.

Napačna polemika.

»Narodni Dnevnik« je napisal odkritosrčen članek pod naslovom »Nepravi ponos«. »Slovenec« pa je šla stvar na živce in široko odgovarja v nedeljski številki pod naslovom »Da se razumemo«. Slaba argumentacija je vredna, da se z njo nekoliko pozabavamo. Prva šibkost tiči v tem, da je »Slovenec« članek sezidal vse svoje trditve na napačno podlago. Trdi, da »so radikali postavili take pogoje za sporazum z radičevci, ki pomenjajo popolno kapitulacijo pred sedanjim režimom« itd. ter začuden vprašuje, »ali je mogoče slovenskim poslancem kaj takega sprejeti.« Stoji namreč, da SLS k pogajanjem ni bila povabljena in da ji zato ne morejo biti znani pogoji in seveda zato še manj radičev-

ska kapitulacija, kakor se »Slovenec« zaničljivo izraža. SLS pa ni zato izostala in povabila za pogajanja, ker bi tam ne bili ali potrebovali ali celo marali Slovencev, nego zato, ker SLS ne predstavlja več slovenskega programa, nego samo klerikalni program. In ker SLS ni bila povabljena in ne vprašana, čemu se toliko ponosa s tem, da bi ne mogla sodelovati, tudi če bi bila povabljena prejela! Nadalje zaključuje »Slovenec« članek s podlostjo, »da so Hrvatje kapitulirali samo za momentano korist Radičeve hiše« ter opira svojo izoliranost na to zlagano premiso, češ, kaj je nam »Slovenec« to mar, dasi so vsa pogajanja tajna — kar mora zaradi množestvilnih in nevarnih intrigantov ob takih prilikah biti — ter

jih zato »Slovenec« članek najmanje pozna. Odpade torej razlog za neudeležbo tudi za slučaj, da bi jih bil kdo rabil. Kar pa tiče »famoznega Španca«, je pa stvar »Nar. Dnevnik« dobro pogodil. Klerikalcem je več za klerikalizem, kakor pa za slovenske interese. In zato so se sami izločili. Nihče jih ni gonil, sami so šli in sicer v trenutku, ko so izračunali, da jim Radič ne bo več nevaren v Sloveniji, nego bo celo teren za nje sedaj ugodnejši v Hrvatski, Bosni, Dalmaciji in Vojvodini, o katerih delih države vsi klerikali od nekdanj sanjajo, da bi se dal vpostaviti močan klerikalni centrum po nemškem vzoru. Pozabljajo pa seveda, da Hrvatska ni Bavarska! Klerikali niso sentimentalni politiki. Zato nam niso nudili dokaza samo v tem slučaju, nego ob vseh važnih prilikah. S kakšnimi sredstvi so držali dr. Sušterišča zunaj naših mej tri polna leta, s kakšnim ognjem je zagovarjal dr. Korošec v Protičevi vladi potrebo, da ostane St. Radič še nadalje v zaporu in kakšen svet je dal kralju povodom lanske krize!? In še dosti, dosti takih stvari imamo v spominu. Klerikali so vedno samo klerikali, vse drugo pa je vsakodnevni modi prikojeno pavovo perje. Zato k pogajanjem niso bili vabljeni! Se eno silno slabo točko klerikalne politike je otvorila javnosti ta njihova napačna polemika. Završnje namreč »Slovenec« članek potem, ko osumniči, da to »ne bo pravi sporazum«, da

bodo klerikali dosegli »oni pravi veliki sporazum« v »fronti, ustvarjeni z narodnim blokom in ljudsko demokracijo«. Vprašamo na to lepo frazo vso učeno gospodo pri »Slovencu«: Ali more resen politik pričakovati več uspeha od sporazuma med Hrvatsko seljaško stranko in radikalno stranko, ali pa nudita v ta namen več garancije gg. Davidović in dr. Spaho? V prvi skupini je 212, v drugi 52 poslancev!

Ali majo več nade, da se razširijo in povečajo Davidović-Spahovi mandati, ali imajo več nade da se vsaj ohranijo Pašič-Radičevi mandati?

Ali more in sme Davidović več popuščati — in sporazum znači za srbsko stran samo popuščanje — nego more in sme to Pašič? Kje in kdaj so in bodo tiste nade na »veliki in pravični Koroščekov sporazum« večje in verjetnejše v številkah, nego je to sedaj ob ogromni večini Srbov in soglasni večini Hrvatov že podano?

Ali bi klerikali za Slovenijo in njihov »vseslovenski program« ložje kaj dosegli ob enodušni in kompaktni delegaciji vsega hrvatskega naroda in ob štiripetinski srbskega, ali pa pojde to lažje in uspešneje proti volji gorjenje večine z gg. Spahom in Davidovićem?

Politika je umetnost mogočih stvari in zato naj »Slovenec« ne skriva blažajo svoje stranke in prazne, bobneče besede! I. P.

Politična razmotrivanja.

(Dopis.)

V slovenski dnevni politiki je danes aktualno vprašanje o ljudsko-šolski vzgoji in sicer z ozirom na novi zakonski načrt o ljudski šolah. Zanimivo je, kako agresivni so v tej točki samostojni demokrati. Zdi se, kakor bi oni hoteli na vsak način čimbolj poglobiti boj, ki se bije za ali proti temu zakonskemu načrtu, posebno glede različnosti svetovnega nazora iz kulturnih vidikov, iz katerih se mora stvar posmatrati. Zadnji članki v »Jutru« z dobesednim navedenjem spomenice škofov ministrske mu svetu in komentarjem napovedujejo takorekoč novo dobo kulturnega boja na Slovenskem. Osupne to tembolj radi tega, ker je bil dozdej v tem oziru ravno slovenski liberalizem v vedni defenzivi (obrambi), je skozi desetletja skušal zabrisati in zabraniti tako »ločitev duhov« in je le v najskrajnejši samoobrambi proti napadajočemu klerikalizmu končno moral zavzeti tudi on svoje načelno stališče; seveda ko je že bilo prepozno in ko je izgubil večino svojih pozicij (pstojanek). Danes, kakor vidimo, so vloge menjane, kajti gotovo je, da se ne bode upal poudariti naš klerikalizem z isto odločnostjo svoje načelno nasprotno stališče, kot svoj čas; skraj je videti, da se že zdaj takemu boju izogiba, ker mu je skrajno neprijeten.

Temu se ni čuditi, kajti danes smo v Jugoslaviji in večina naroda ne samo da je protiklerikalna, tudi drugoverska je. Podčrtovanje te razlike bi pomenilo še večjo in dokončno izolacijo (osamljenje) klerikalizma, oziroma Slovenske Ljudske Stranke. To veste obe strani dobro. Zato skušajo na eni strani čimbolj retuširati (zabrisati) sliko, na drugi pa jo čim bolj izrisati in podčrtati razlike. Radovedni smo, kako se bo naš klerikalizem tej opasnosti izognil. Na vsak način je v zelo nevarni situaciji. Ako sprejme — svojim načelom dosledno — poostreno diskusijo in uvede kulturni boj, nastane nevarnost klerikalizmu — državno vprašanje. Niti Davidović — ki se je sedaj, kakor se zatrjuje, moral premagovati — niti kdo drugi ne bo hotel z njim imeti stikov; že z enostavnega razloga, ker bo skrajno neoportuno. V večni opoziciji pa Slovenska Ljudska Stranka tudi ne more ostati. Že sedaj ji nam-

reč pojemajo moči (v moralnem, posebno pa v gospodarskem oziru; ker v naši državi celo se nobena opozicijska stranka ne more držati preko gotovega števila let). V najskrajšem času bi nastopila desorganizacija in gospodarski polom; volilci bi trumoma zapuščali potaplajočo se barko. (Kdo več, če niso prve podgane že na pobeg pripravljene?) Na ta moment pa preži slavna naša Samostojna demokratska stranka. Kajti v tej paniki se bodo brodolomci krčevito oprjeli vsake deščice, ki jim bo pri roki in najbližja. V tej zmedbi bodo mogoče loviti kaline. Taki so nameni in načrti naših slovenskih mladino.

Premislimo objektivno dobre in slabe strani takega »klerikalnega debakla«.

Dobra stran bi bila ta, da bi nehala med našim kmečkim ljudstvom danes še skoraj izključna duhovna nadvlada enoga stanu, da mu bi bila dana vsaj možnost lastne svobodne sodbe o vseh rečeh; moralo bi prenehati znano nam sfanatizirano — svobodnega človeka ne vredno — mišljenje Mahniča in njegovih naslednikov. Gotovo velika pridobitev. Toda samo negativna. Pozitivno ustvariti novo politično svobodno miselnost v našem kmetu pa je naša Samostojna demokratska stranka nezmožna. Nezmožna radi tega, ker je prvič v svojem jedru nenarodna, v pravem pomenu besede izven naroda ni zakona, brez zveze z narodom in torej brez vsakega političnega instinkta, ki je predpogoj vsake ljudske stranke — in drugič je radi tega, ker etično nižje stoječa, vsakemu nravnemu zakonu rogajoča se miselnost (naj le spomnim na celoten stil tega časopisja) globlje nravno vendar le višje stoječe ne more nikdar nadomestiti.

Kake bi bile torej posledice? Mnogo nevarnejše za naš narod. Nalovili bi res volilcev; toda to bi bilj mrtveci. Izpraznjene posode. Ubili bi v ljudeh lastno politično miselnost — ki jo danes — čeprav njih ne vredno — vendarle imajo, in ne vedeli bi postaviti drugo ji na njeno mesto. Citrono bi iztisnili in jo vrgli proč. Kaj bi to pomenilo za nas, je jasno. Konec bi bilo slovenskega jezika, naše kulture in politično bi padli na nivo južne Srbije; postali bi »Kanonenfuter« za vsakokratno volilno vlado.

Tedenski koledar.

- 19. julij, nedelja, Vincencij.
20. julij, ponedeljek, Marjeta.
21. julij, torek, Danijel.
22. julij, sreda, Mar. Magdalena.
23. julij, četrtek (pasji dnevi), Apolinarij, škof.
24. julij, petek, Kristina.
25. julij, sobota, Jakob (Rado).

Sejmi:

- 19. julij: Artiče.
20. julij: Vitanje, Loka pri Zusmu, Kostrivnica, Osilnica, Koprivnik.
22. julij: Jesenice.
23. julij: Banjaloka.
24. julij: Semič.
25. julij: Kočevje, Vrhnika, Vel. Loka, Kozje, Zalec, Slov. Bistrica, Sele, Dobrovnik (Prekmurje), Sv. Urban pri Ptuj.

Važne prireditve:

- 15. avgusta: Veliki kmečki tabor na Krškem polju.
8. septembra: Kongres Zveze društev kmečkih fantov in deklet na Bledu in kmečki praznik istotam.

Današnji številki smo priložili

položnice

vsem onim cenj. naročnikom, ki so doslej dobivali »Slovenskega Republikanca«, ter jih prosimo, da store čimprej svojo dolžnost. Naročnina do novega leta stane 15 dinarjev. Kdor ne bo naročil v roku 10 dni poravnal, se mu pošiljatev lista ustavi.

UPRAVNIŠTVO.

Gospodarski bi prenehali živeti svoje življenje. Ena bančna klika — ki je že danes v rokah in službi tujega inozemskega kapitala, bi pogoltnila vse naše zadrugarstvo in posojilništvo.

Gotovo. »Edinstvenic« bi bili takoj in v najhujši stopnji. Kajti za »zjediniti« bi preostali le kadavri. Tako »edinstvo na grobiščih«, tako popolno kulturno politično in gospodarsko zaslužjenje Slovencev je cilj in namera klike naših mladino. Jasno je: kdor ima kolikčak poštenja v sebi, mora — ne kot Slovenec, ne kot Jugoslovian — nego kot kulturni človek enaindvajsetega stoletja iskati izhoda.

Pred nedavnim je bil izdan manifest »Zveze slovenskega kmečkega ljudstva«. Nastopa nova stranka in vendar že stara, v vsem svojem jedru temelječa v slovenskem narodnem značaju, zastopnica njega ogromne večine. Po svojih načelih svobode mišljenja in verske strpnosti stoji njen program nad klerikalizmom, po svoji ideji stanovskega zastopa temelji globlje v ljudstvu, po svoji preteklosti je čista in neomadeževana. Ona je del velike misli od Triglava do Bitolja in bo šla do Varne in Egejskega morja. Z lahkoto ima in bo našla stike in in izven naših meja. Ob bližajoči se nevihti, ob neizogibnem bližajočem se propadu slovenskega klerikalizma bo ona edina v stanu rešiti slovenskega kmeta in delavca kulturnega političnega in gospodarskega zaslužjenja. Tudi slovenska inteligenca — v kolikor je še slovenska — bo našla ob nji pravi demokratični duh in svojo jugoslovansko orijentacijo. Seveda ne demokratično miselnost Samostojne demokratske stranke, niti ne nje — jugoslovanstva na grobiščih.

Vrednost dinarja.

- Za 1 dolar 56— 57 Din.
Za 1 funt šterling 275—278 Din.
Za 100 frankov 269—274 Din.
Za 100 češkosl. kron 167—170 Din.
Za 100 lir 212—215 Din.
Za 1 dinar se plača 793—807 avstr. kron.

Samostojni demokrati obsojeni v državnem zboru.

Od Karlovca do Reke se razprostirajo ogromni gozdovi kneza Thurn-Taksisa. Po mirovni pogodbi so ti gozdovi last države. Knez Thurn-Taksis je poskušal na vse načine opehariti našo državo in priti zopet v last gozdov, ki so vredni milijardo dinarjev. Ni se mu posrečil noben trik, vedno so mu dokazali, da hoče državo ogoljufati. Ko pa so lansko leto prišli v vlado samostojni demokrati, je knez znova pričel — in res minister Lukinič je kmalu podpisal ukaz, da se morajo ti gozdovi vrniti knezu. Kot odškodnino plača knez državi 25 milijonov dinarjev. Proti tej za celo državo škodljivi naredbi so se oglasili hrvatski poslanci in zahtevali, da se naredba razveljavi, proti ministru pa uvede preiskava. Očitno so tudi samostojni demokrati stranki, da je pri celi aferi veliko zaslužila. Radičević poslanci so sestavili proti ministru Lukiniču obtožbo in jo predložili državnemu zboru. V petek se je vršila v skupščini razprava. Pri razpravi je

brnil dr. Lukiniča minister dr. Zerjav in se silno trudil, da opere svojega tovariša. Nič ni pomagalo, pri glasovanju se je skupščina izrekla s 138 glasovi proti 103 za to, da se izvoli odbor, ki bo celo zadevo v podrobnejšem preiskal in stavljal nadaljne predloge za postopanje proti dr. Lukiniču.

Tako je prav, ne samo navadni zemljani morajo pred sodišče, če kaj zagreše, tudi ministri spadajo tja, če kaj zagreše, pa če so tudi iz samostojnih demokratskih vrst. Pravica mora zavladati povsod, pa bo kmalu red po vsej državi! To je prvi uspeh, odkar so v skupščini tudi hrvatski poslanci in tako bo šlo po redu, naprej.

Za SDS pa je petkovo glasovanje skupščine porazno in sramotno. Skupščina je tej stranki dala pečat korupcije in ji zadala smrtni udarec. Tudi radikali so glasovali v večini proti samostojnim demokratom in s tem dokazali, da jim je zadosti sramotne politike, ki jo uganja SDS.

Petdesetletnica tov. V. Engelmana.

Malo je mož, ki so v sedanjih poveljih dobi, bolehači na posledicah grozot in nasilja, razkrajajočih zadnje temelje čista značajnosti in človekoljubja, ostali zvesti svojim tradicijam, tihemu, nesebičnemu, a zato tembolj požrtvovalnemu in uspešnemu delu za dobrobit svojega bližnjega. Malo je tudi teh, ki so ohranili v svojem srcu nemajno ljubezen do rodu, iz katerega so izšli in med katerim živijo, ljubezen do našega kmeta in njegove grude. Sta to dve lastnosti, kateri dobimo danes le pri malokaterem človeku, v veliko manjši meri pri onem, ki je bil deležen malo boljše izobrazbe.

Eden izmed teh redkih mož je tudi ustanovitelj SKS, tov. Viktor Engelman, ki praznuje 19. t. m. v Šmartnem svojo petdesetletnico. Kot sin priznane kmetijskega učitelja Krispija Engelmana se je rodil 1. 1875. na Mirni pri Novem mestu. S svojima bra-

toma, že umrlim Vinkom, ki je kot učitelj služboval na Ciril-Metodovi šoli v Trstu, in Edmundom, sedaj veterinarskim inšpektorjem v Vukovaru, je bil vzgojen kot pravi kmečki sin v ljubezni do matere zemlje in v spoštovanju do njega, ki z njo živi, do našega kmeta-trpina. Seme, vsejano v najnežnejši mladosti v srce našega Viktorja, je poglodal močne in zdrave korenine, katerim se moramo zahvaliti, da je ostal naš jubilan mož in človek, zelen list na drevesu našega kmetijskega naroda.

Tov. Engelman je od početka zvest in neomajen član SKS, je za kamniški okraj naš okrajni poverjenik ter ves čas obstoja stranke tudi član glavnega odbora. Doma v Tuhinju pa vrši tajniške posle krajevne organizacije.

Številnim častilecem se ob njegovih 50 letnici pridružujemo tudi mi in mu najsrčneje želimo, naj bi še dolgo, dolgo vrsto let z nezmanjšano ljubeznijo deloval za naš kmečki narod, za naš kmečki pokret. To želeč mu kličemo: Tovariš Engelman, na mnoga leta!

Razne politične vesti.

Nova vlada. V trenutku, ko pišemo to, nova vlada še ni sestavljena, vsa poročila pa soglašajo v tem, da bo prišlo do nove vlade RR (radikalov in radičevcev). Za nas je najbolj važen vstop radičevcev v vlado. Opozarjamo pa svoje somišljenike, naj na novo vlado ne stavijo prevelike upe, da bi uresničila vse naše težnje in zahteve, ker je to nemogoče, ampak naj ostanejo resni in hladni računarji in realni politiki, ki se zavedajo, da se vse na svetu razvija le korakoma in ne vse naenkrat.

»Jutrovec« so se ves teden norčevali iz vas in iz radičevcev in so s tisto pristno demokratarstvo ošabnostjo trobili v svet, kako da iz sporazuma med radičevci in radikali ne bo nič, kako se radičevci sami med seboj pripravajo, kako so radikali po večini pro-

ti sporazumu, kako je posebno g. Pašič vnet za demokratarje, kako Pribičević vsak dan hodi k Pašiču ugotavljati, da se »voditelja strinjata«, kako hodi Zerjav k Pašiču na »zelo dolge razgovore« itd. Smešno in ostudno je bilo to zavijanje, toda zadnje soboto je prišla kazen. Strašno slabe ure so imeli »Jutrovec« in končno so morali za nedeljsko »Jutro« napisati, da je sporazum med radičevci in radikali gotova stvar in da pride do nove vlade brez »Jutrovec«. Ali jih je moralo jeziti, ko so to zapisali!

Vsi pametni kmetje kar trumoma beže iz SKS v demokratarje, tako se blede »Domovinci«. Kajpada, ni je bolj žlahtne zabave in pa bolj važnega in prijetnega občutka, kakor po teh strahovitih polomijah demokratarke politike »bežati« v »Jutrovsko« stran-

ko! Le vprašajte Drofenika, kako imenitno se počuti! In Vošnjaka tudi lahko vprašate!

Zerjavovo časopisje je v silni nadregi radi pregovorov med radikali in radičevci. Laže, da kar smrdi, a kadar govori o Zvezi Slovenskega Kmetijskega Ljudstva kot slovenskem delu Hrv. seljaške stranke, tedaj robanti prav po šnopsarsko. Vsa čast tako odličnemu časopisju slovenskih »inteligentov«!

Obtožbo proti Lukiniču so podprli tudi radikali. Polovica radikalov je glasovala za izročitev samostojnega demokrata Lukiniča sodišču radi Turn-Taxisovih gozdov. Radikali so s tem zopet namignili Pribičeviću in Zerjavu, da naj izgineta z vlade. Toda moža se držita ministrskih stolčkov, kakor prilimana. Pa vse skupaj ne bo nič pomagalo! Minister je lušno bit, bridko je stolček zapustil.

O popolnem polomu Radičeve politike čveka zadnji »Lažljub«. Radič se je boril tako dolgo, da je zbral krog sebe prav vse Hrvate in dosegal, da se v Beogradu morajo pogajati z njegovo stranko. To imenujejo klerikalci »polom«. No, klerikalcev v Beogradu niti pes več ne povoha. Kako se potem tak »uspeh« imenuje? To ni polom, kaj, »Lažljub«?

»Nova Pravda«, glasilo narodnosocialistične stranke, piše v 28. številki od 11. t. m. v uvodniku »Situacija« med drugim tudi to-le: »Nujno potrebno je, da se revidira slovensko politiko. Vse, kar hoče slovenskim pokrajinam, našemu ljudstvu in državi dobro, mora priti do spoznanja, da se moramo rešiti izolacije v državni politiki. Čas je prišel, da se napredka željno slovensko ljudstvo združi v eni fronti v obrambo svojih pravic. Pripomniti je še: Socialisti ne smemo pozabiti, da se z blokom RR združuje kmetijsko ljudstvo, ki bo imelo sedaj tudi izključen vpliv na državo. Potrebno bo najti pota, da kmetijsko fronto pridobimo tudi za delavska socialna in gospodarska vprašanja, kajti dosedanega zapostavljanja delavnega ljudstva je bilo že preko mere.« Tako »Nova Pravda«! Pozdravljamo to izjavo in dodajemo: Kmet in delavec sta najvažnejša proizvajalca dobrin in je že s tem podana prirodna vez med njima. Mnogo je slučajev v politični zgodovini, »ko sta kmet in delavec uspešno nastopala skupno. Pri dobri volji se bo na korist obojih dalo to doseči tudi pri nas.

»Slovenec«, junaški borec za pravice slovenstva, naj jasno pove, ali je za vpeljavo slovenskega bogoslužja ali ni. Molčanje pomeni, da je temu nasproten, torej nedosleden v boju za pravice slovenskega jezika. »Slovenec«, ki je sicer zelo gostobeseden, naj pove svoje mišljenje tudi o tem važnem vprašanju! Izdamo mu tudi tole: Če se izvavi odločno za vpeljavo slovenskega bogoslužja, bo vsaj večina slovenske duhovščine to navdušeno pozdravila, narod pa gotovo v celoti!

Dober odgovor. Klerikalci, ki radi vtikajo svoj nos v vse brez potrebe, so prišli tudi v zemljoradniški klub in sicer v odsotnosti tov. Pucelja, pa so se začeli intrigantsko zanimati, češ kako je to, da je tov. Pucelj še vedno član poslaniškega kluba zemljoradnikov, dasiravno je SKS v Sloveniji sklenila

z SRS »Zvezo slov. kmet. ljudstva«. Dobro razpoložen zemljoradniški poslanec pa jim je odgovoril: »Kako pa da se Vi toliko zanimate za usodo drugih, ko imate siromaki vendar sami s seboj dovolj posla? Brigajte se raje za svoj položaj, pa razčistite najpogreber vprašanje, kako je z Vašim »blokrom narodnega sporazuma in ljudske demokracije«, s čimur šarite po javnosti, Radičevci pa so med tem brez Vas sklenili sporazum!« Na ta odgovor jo je klerikalec odkuril z dolgim nosom! Vidi pa se tudi na tem slučaju, da žive klerikalni kolovodje le od nepoštenosti!

»Orjuna« proti radikalom in proti kralju. Piz oziroma na nov politični položaj piše zadnja »Orjuna« na uvodnem mestu sledeče: »Poveritev državne uprave bloku separatističnih plemenskih večin bo uničila vse dosedanje napore pri grajenju narodnega in državnega edinstva. Povzročila pa bo tudi veliko škodo državi in naciji, kakor tudi dinastiji.«

Umazanost. »Domoljub« trdi, da je namen naše Zveze razkristjanjenje slovenskega ljudstva! Ne »Domoljub«, ampak naše somišljenike vprašam, naj nam povedo, kdaj in kje je le eden izmed naših govornikov oznanjal kakšno »novo vero«? Vsak otrok ve, da mi nismo kakšna verska sekta, ampak da smo posvetna politična stranka, ki nima niti časa niti volje vmešavati se v versko življenje svojih pristavev, ker imamo posvetnega dela čez glavo. Zaradi našega posvetnega delovanja ne bo noben naš pristav prisiljen odreči se svoji veri in mi duhovnikov, ki so obenem tudi državljani, tudi od posvetnega delovanja ne izključujemo, ampak jim priznavamo vse pravice, ki jim grejo kot državljanom. Umevno pa je, da duhovnikov v posvetnih zadevah ne smatramo za nezmožljive, in da tudi ne smatramo za versko resnico poziva, da mora vse glasovati za dr. Korošca in za njegovo stranko, ker to ne stoji v nobenem katekizmu. Od »Domoljuba« pa bi bilo prav lepo, če bi kot verski in katoliški list nekoliko manj lagal.

Opozorilo. Pri zadnjih volitvah smo doživeli zlasti na Štajerskem in v Belokrajinah žalostno izkušnjo, da so se ljudje dali odvrčati od volilnega boja in od glasovanja za stranke, katerim so pripadali po svojem prepričanju, samo zaradi pritiska, ki ga je morala izvajati nanje žandarmerija na višji ukaz. Pri nas smo bili namreč do najnovejšega časa vajeni, da orožniki love samo tatove in roparje in da se ne vmešavajo v politiko. Zato so ljudje vedno smatrali vsakega za hudodelca, v čegar hišo so videli prihajati orožnike v njihovi uradni lastnosti, ker niso bili vajeni, da bi prihajali orožniki v kmečke hiše tudi zaradi politike. To nam je, kakor rečeno pri zadnjih volitvah poleg klerikalnih laži silno mnogo škodovalo. Zato prosimo vse svoje somišljenike, da na raznih sestankih ljudi primerno pouče, da zasledovanje vsled politike od strani orožništva ni nikaka sramota, ampak včasih celo čast. Če bi se taki nastopi še ponavljali, naj se ljudje orožnikov nikar ne boje in se jih ne plaše, ampak naj jim mirno rečejo, da jih bodo lepo ubogali kakor vedno, naredbe naj pa v odločilnem trenutku p o s v o j e. Mi sicer upamo, da razni Pirkmajerji ne bodo imeli več priložnosti pošiljati

orožnikov nad naše ljudi, ampak ker je previdnost mati modrosti, ne bo škodovalo, če bodo naši ljudje pravočasno in pravilno poučeni tudi v takih zadevah, pa naj bodo volitve kedar-koli.

Beseda o inteligenci. — »Narodni Dnevnik« je mnenja, da bo naša slovenska fronta šele takrat popolna, ko se ji bo pridružila tudi slovenska inteligenca. Da ne bo kakih dvomov in pomislekov, povemo raje takoj čisto odkrito, da se mi takozvane slovenske inteligenca, namreč šolane inteligenca, zelo bojimo. Ogromna večina in šolanji ljudi, ki jih navadno imenujemo inteligenca, je danes našemu narodu popolnoma odtujena. Mi se pomena šolane inteligenca v politiki in v upravi prav dobro zavedamo, toda svojo inteligenco si bomo morali šele vzgojiti. S tako jaro gospodo, ki menjava svojo politiko po vsakokratni vladni izpremembi, nam ni pomagano. Zato si bomo pomagali najprej z ljudmi, ki imajo prirodno inteligenco, te bodo podpirali oni naši inteligenti, ki so neodvisni in počasi bomo vzgojili novo generacijo inteligenca, ki čudovitih skokov današnje takozvane inteligenca ne bo več poznala. Devetdeset odstotkov tega, kar danes hodi med nami kot »inteligenca«, je sama »pokvarjena gospoda«, kakor pravijo Hrvatje, ki ni vredna piškavega oreha. Prepričani pa smo, da bo počasi bolje.

Zastoj čakajo. »Slovenec« bi silno rad videl, da bi se mi spustili po Zerjavovem vzoru v takozvano »farško gonjo« oziroma v »kulturni boju«. To bi bila zanj najbolj debela cevba v kolaču. Pa je ne bo našel v kolaču, ki ga bomo pekli mi. Mi bomo pustili vero in cerkev lepo v miru in bomo visoko spoštovali duhovnike, ki v cerkvi uče verske resnice. V politiki pa duhovnik nima pravice zahtevati zase spoštovanja kot duhovnik, ampak v posvetnih zadevah ima besedo le kot državljani in samo toliko besede ima kot vsak drug državljani. Če se duhovnik zanima kot državljani tudi za posvetne zadeve, je to njegova pravica, ki je duhovnikom noben pameten človek ne odreka, nikar pa naj ne zahtevajo od nas, da moramo njihove politične nasvete, ki nima z vero nič opraviti, spoštovati kot verske resnice. Pametne gospodarske itd. nasvete gospodov duhovnikov bomo vedno vpoštovali, bomo jih pa tudi kritizirali, ker je to dovoljeno tudi po veri. Če bo pa kakšen duhovnik rekel, da se sme kristjan politično udeleževati samo v SKS in da sme voliti edinole dr. Korošca, mu ne bomo verjeli, ker to ni verska resnica in to ne stoji zapisano v nobenem katekizmu. V verske nauke gospodov duhovnikov v cerkvi in izven cerkve pa se ne bomo vmešavali. Tam so oni neomejeni gospodarji, v političnih zadevah pa ne. V politiki imajo vsi državljani brez izjeme enako besedo. Če misli »Slovenec«, da je to naše naziranje krivoversko, svobodno mu. Pametni ljudje pa bodo ostali na naši strani in tudi preudarni duhovniki nas v našem delu ne bodo ovirali, razen če mislijo, da je katoliška cerkev zavarovalna družba za politično karijero dr. Korošca.

V »Domu«, glasilo hrvatske seljaške stranke, piše na uvodnem mestu Pavle Radič, predsednik hrvatskega seljaškega kluba, o sporazumu med drugimi, da se niti od radikalov niti od radičevcev ne postavlja kakih strankarskih ali celo osebnih koristi kot cilj sporazuma, ampak le korist celokupnega naroda in zlasti kmetijskega ljudstva. Vsem so v mislih samo veliki interesi države. Na medsebojnem zaupanju se gradi sporazum za srečo in rešitev naroda. Vsi razgovori se vodijo z resnostjo, kakor to stvar sama zahteva. V razpravo je vzlet ves kompleks naše politike, notranje in zunanje, celokupno naše narodno gospodarstvo in kultura. Pri teh razpravah se iznašajo samo naše življenjske potrebe. Iščejo se pota in sredstva, da se vse naše narodno in državno življenje uredi in poboljša. Pogoj vsake svobode, kulture in napredka je zakonitost. Šele tedaj postanemo pravna država, kakor jo pojmuje civilizirana Evropa, ko se vzpostavi popolna moč zakona. Takemu stanju pa je prva in glavna ovira Zerjavova in Pribičevićeva demokratska stranka, ki stremi dosledno za tem, da se uveljavi v naši državi brezakonje in divjaštvo v-vseh panogah javnega življenja. Da mora krivec takega žalostnega gospodarstva in političnega stanja pri sklepanju sporazuma, kot smo ga zgoraj omenili, odpasti, je naravna stvar, je prirodni zakon.

Iz Beograda. A.: »Kaj delajo klerikalci?« B.: »Čakajo na Pašičevo smrt in na razpad radikalne stranke!«

Listek.

Zdražbarji.

Kmečka povest iz predvojne dobe.

Spisal Metod Delenc.

(Nadaljevanje.)

»Čudno!« pravi sodnik. »Zakaj pa nečete biti za pričo, če je stvar taka?«

»Če ni treba, pa nečem biti. Moj mož — tudi neče pričati. Zakaj bi jaz?« odgovori Zabkarica. Preiskovalni sodnik je ni smel več nadalje izpraševati. Vzel je pismo k sodnim spisom in Zabkarico odsvolil. Dal si je takoj poklicati dr. Oražna. Ta je prišel in izpovedal, da je dobil tudi on pismo od Andrejčiča. Obečal mu je v tem pismu, da pošlje svoj naslov, ker hoče vedeti, kdaj bo preiskava končana. Morda pride kmalu domov.

»Ampak samo, da se ubrani morebitnega zapore, vendar ni odšel Andrejčič? Tega sami ne verjamete, kaj ne?« vpraša sodnik advokata.

»Med našim ljudstvom so že taki značaji, ki rajši beže, kakor da bi se dali tirati po nedolžnem v zapor!« odvrne dr. Oražen.

»Po nedolžnem? To je baš naloga preiskave! Zakaj bi sicer odšel Andrejčič?« vpraša spet sodnik.

»Vzrokov je lahko več,« pravi dr. Oražen. »Znano mi je na primer, da ima Andrejčič še precej lepo imovino. Ampak ravno sedaj je vtaknil denar v kupčijo z lesom in prešiči. Za praznike je bilo plačati nekaj menic, tisto vem. Mož se ni hotel dati zapreti ob teh nevarnih dneh. Kar navalili bi nanj in to bi bil njegov gospodarski pogin. Imel pa

je morda še kdo drugi vzroka dovolj, da je zapalil. Na kaj takega ne mislite?«

»Dobro, dobro!« gospod zagovornik, pa danes pustimo stvar, sicer bi moral slišati še ves zagovor!« deje smeje se sodnik.

»Za vsak slučaj,« pravi še odvetnik, »priložim še danes Andrejčičevo pismo k sodnim spisom. Naj se stvar le natančno premotri in preišče. To pot za svojo stranko nimam prav nobenega strahu!«

XVIII.

Pri Baničevih so imeli hudo žalost. Sinček Martinek, ki ga je imela žena pri srh, je zbolel. Detece je bilo že od rojstva slabotno. Ko je mati od mrzlice in strahu bolna v postelji ležala, dobi otrok drisko. Bolezen ni hotela ponehati, otrok je slabel vidoma. Banič je tekel v mesto k zdravniku. Dobil je praške, ali pomoči ni bilo več. Čedalje bolj je otrok hiral, pritisnila je še otročja božjast. Petnajsti dan po požaru je zatislilo neboljenče oči za vedno. Mica je plakala pretresljivo, Martin je bil do duše potr. Po pogrebu se mu je zdela doma vse prazno in pušto. Z ženo je govoril dan na dan o strašni krivici, ki mu jo je storil požigalec — Andrejčič. Ko bi ne bilo požara, bi žena ne bila zbolela in otrok bi še živel in rastel... Mica je vzdihovala, pa svarila: »Martin, te smrti požigalec, naj si kdor hoče, gotovo ni — hotel. Tako je bila pač božja volja. Potrpimo!«

Nekaj dni za pogrebom morala bi biti dražba prešačev za dolg dr. Kropivnika. Mica ga je šla prositi, naj ima usmiljenje ž njimi — zavoljo velike nesreče, ki so prišle nad njo in moža. Odvetnik je dovolil odlog prodaje, ampak do velike noči mora biti vse plačano, vsi stroški, čez petsto kron. Mica je obečala, da plačata še prej, če prodata vino, na vsak način pa do Velike noči.

»Ali že veste?« Andrejčič je šel v Ameriko?« vpraša odvetnik Mico.

»Res? Nič nismo zvedeli. Za božjo voljo! Sedaj je pa vse čisto jasno. Zažgal nam je iz hudobije in izginil.«

Mica se je tako vznemirila, da je vila roke.

»Misli sem, da že veste!« reče osupel odvetnik.

»Midva ne prideva več iz hiše, odkar smo tako nesrečni. Le na grob sva šla enkrat z možem k farni cerkvi sv. Lovrenca,« pravi Mica. »Drugi pa ne hodijo radi k nam.«

»Pa kako mislite, zakaj bi vama Andrejčič zažgal?« vpraša spet odvetnik.

Mica mu je nato celo reč razložila, kakor jo je sama poznala in kakor ji je mož stvar pravil. Nazadnje reče:

»In sedaj nam gre v Ameriko, da ga še za škodo ne moremo tirjati!«

»Kdo pravi, da ne!« odvrne živahno odvetnik. »Hiše in grunta ni odnesel s seboj! Če se ne izve za njegov naslov v Ameriki, pa se mu lahko postavi kurator in ta ga zastopa na tožbo.«

»Tako!« — Mica premišljuje, hoče še nekaj reči, pa se obotavlja. Slednjice se ohrabri in pravi: »Če je tako, pa kar gospod doktor naredite nam tožbo. Jaz sem vedno nasprotnica toženja, ali te škode pa vendar ne moremo utrpeti. Odkod naj dobimo denarja, da kupimo seno, gospodarsko orodje, vsaj en voz?«

Odvetnik si pogladi brke. No, tisto imate prav! Če imate dokaze, da je on res zažgal, pa napravimo tožbo. Odvetnik vzame svinčnik in papir, pa začne izpraševati Mico o vsem, kar ve. Naročil ji je, da naj pride mož, če je zadovoljen, da napravimo tožbo, kar najhitreje k njemu. Mica je dala odvetniku takoj pooblastilo. (Dalje sledi.)

Shodi in razne prireditve.

Seja odbora »Zveze slov. kmetijskega ljudstva« bo v nedeljo dne 19. julija 1925 v Zidanem mostu pri g. Juvancu ob pol 10. uri dopoldne. Za odbor: Ivan Pucelj, nar. poslanec, Andrej Kelemina, nar. poslanec.

Za kmetijski tabor na Krškem polju vlada povsod veliko zanimanje, v Krški okolici pa so vse priprave v teku. Kakor nam poročajo, bo sprevod sijajna slika vsega kmečkega življenja. V sprovodu bo tudi lepa slika kmečkih puntov, v kateri bodo zastopani vsi kmečki vodje, Matija Gubec, Ilija Gregorič in drugi. 15. avgusta bo vse kmečko ljudstvo zbrano v Krškem.

Marija Snežna. Tu smo imeli na Petrovo sestanek združenih naših strank v gostilni Belcer. Zborovanje je vodil tov. Ferk, poročal je tov. Mrmolja. Povabljeni so se odzvali v polnem številu. Z zanimanjem in pozornostjo so zbrani kmetje poslušali poučno razpravo. Govornik je posebno poudaril: Prihajamo med vas v času, ko ni volitev, z glavnim namenom, da vas vzgojimo za kmetijsko politiko. Samo oni volilec, ki zna, da je politika gospodarstvo, bode znal, ko pridejo volitve, kaj mu je storiti, ter se ne bo dal omajati od varljivih govorov volilnih agitatorjev raznih strank, ki se pojavljajo ob volitvah. Ko bo naše kmetijsko ljudstvo politično vzgojeno, da bo znalo, da je politika vprašanje kruha, to je našega gospodarskega obstoja, tedaj ne bo več mesta za druge stranke na deželi, tedaj bode to, kar je danes na Hrvaškem, kjer se kmet ne da omajati od svoje organizacije. Da je hrvaški kmet tr-

den kot skala za svoja prava, je le zasluha dvanajstletnega dela njegovih voditeljev, ki so ga politično vzgojili. Do tega mora priti tudi pri nas. Po končanem govoru se je volilo v že obstoječi odbor Kmetijske stranke pet pristave dosedanje republikanske stranke, namreč tovariše: Alter Ivan, Kiki Franc, Lube Rupert, Kurnik Ivan, Javšnik Alojz.

V Kranjski gori je bil pretečeno nedeljo shod v hotelu Razorju. Shod je otvoril tov. J. Gregorič iz Podkorena; pozdravil tovariša Pucelja in mu podal besedo. Posl. Pucelj je v poldrugournem govoru obrazložil pomen kmetijskih strank ter sedanjih gospodarskih in političnih položaj. Jasna in prepričevalna izvajanja so navzoči zasledovali z napeto pozornostjo. Z burnim odobravanjem so dali duška svojim čustvom. Po njegovem govoru je povedal tov. Ažman par značilnih primerov iz sedanjega gospodarskega življenja, kako se na vseh koncih zatira in uničuje kmetijstvo, dočim se daje največje ugodnosti velekapitalistom, n. pr. Trboveljski družbi, ki je letos izkazala skoro 160 milijonov kron dobička. Zato je treba kmetu, obrtniku in delavcu izobrazbe, zavednosti in samopomoči, da bo v lastnem interesu izpopolnil svojo kmetijsko stranko tako daleč, da ne bo nobene nega kmetijskega človeka, ki ne bi bil njen pristaš. Vsak pristaš mora biti naročen na »Kmetijski list« in »Kmetijsko matico«. Edino tako se morejo vzgojiti verni in neomahljivi pristaši kmetijske misli. Po Ažmanovem govoru je bila z burnim poslanjem dana zaupnica tov. Pucelju, nakar je tov. J. Gregorič zaključil lepo zborovanje.

Dopisi.

KRANJSKO.

Iz Lese. Opozoriti moramo na tem mestu gosp. zdravnika bol. blagajne v Radovljici, da naj izostanejo slušaji, kot se je dogodilo zadnjič, ko je šel bolni učence obrtnika Črmeta na zdravniško vizito. Ker ni mogel dobiti takoj zdravniškega lista, ga je radi tega odslovil in je moral bolnik še enkrat priti. Več uvidenosti smemo že pričakovati od g. zdravnika.

Otok. Na praznik 29. junija smo imeli krasen shod naše stranke. Visoki gospodje demokratije so se cel teden pripravljali, kako bi shod onemogočili. Na koncu jim je vendar srce padlo v hlače, pa so poslali na shod samo zastopnika radovljiške gospode. Toda g. Longus ni prišel ves čas do sape, šele po končanem shodu, ko si je dal korajžo s par močnimi požirki, je svečano izjavil, da noben človek ni sam od sebe in brez greha, pa je tudi on sam postal to, kar je od gorenjskih šum in rud.

V Medvodah se je vršila uradna revizija občinskega gospodarstva. Ugotovljeno so velike nerednosti. V občinski blagajni primanjkuje nad 45 tisoč dinarjev. Klerikalni župan je samo odstavljen, namesto da se ga spravi še kam drugam. Za gerenta je postavljen naš odlični pristaš Josip Suštaršič iz Seničice.

ŠTAJERSKO.

Št. Ilj v Slov. Goricah. Za praznik sv. Cirila in Metoda smo imeli tu dostojno slavnost. Društvo »Obmejni Zvon« je priredilo veselico s pomočjo mariborskega društva »Jadranc«. Iz Maribora se je udeležil veselice Sokol v kroju in kolesarsko društvo »Perun«. »Obmejni Zvon« ima izborni pjevski in taburaški zbor. Oboje vodi njena ustanovitelj, g. učitelj Sarđoč. G. Sarđoč je na narodnem polju

skrajno požrtvovalen delavec, ki ne išče nič za sebe. Takšni bi morali biti vsi naši učitelji, pa bi počasi izginil »Aufbau« z lepe naše zemlje.

Cirkovec pri Pragerskem. V nedeljo je prispel k nam predsednik zadruge »Panonija« za nabavo zgodnjega krompirja. Obsuli smo predsednika takoj z vprašanji, kako in kaj s krompirjem, letina je najbolja, blago je lepo in zdravo. Mrmolja poroča: Trg za krompir je sedaj slab. V Zagrebu in Gradcu je vse polno domačega vrtnega krompirja, da je našega težko vrivati. Poleg tega je sedaj na trgu tudi krompir iz Italije. Na Goriškem je bila do zadnjega časa suša, da niso mogli preje izoravati zdaj je prišel na trg ob enem z našim. Tudi v Srbiji kjer nasajajo zadnji čas veliko krompirja rožnika (leskovoško polje), je dobra letina, da na Beograd ni računati: Poroča, da bi bil pravi način združene prodaje, da se članom naprej ne določa cene, marveč po prodaji. Navzoči člani, med njimi dva župana, so pristali na tak način oddaje, na kar se je naročilo nakopati v tekočem tednu več vagonov krompirja. Cena se določa vsako soboto na podlagi prodaje po odbitku stroškov. Plačuje se vsako nedeljo po rani maši v Cirkovec v gostilni Golja.

Središče. V nedeljo, 5. t. m. smo se sestali po občnem zboru naše gospodarske zadruge v gostilni Bauman, kamor je prišel tov. Mrmolja, da se informira o sadni letini. Poroča, da ima zadruge »Panonija« že vprašanja za jabolka za Avstrijo, Nemčijo in Anglijo. Preračunilo se je, da bode v okraju in Medjimurju okoli 50 vagonov jabolk in nekaj vagonov svežih sliv. Dogovorili smo se, da bode domača zadruga dobavljala sadje za »Panonijo« po svojih sadnih strokovnjakih.

Novice in razno.

Pridobivajte našemu listu in »Grudic« novih naročnikov! »Grudac« stane celoletno 30 Din. »Kmetijski list« stane do konca leta še 15 Din.

Velik kmečki tabor v obliki pravega kmečkega praznika bo 15. avgusta v Leskovcu na Krškem polju. Udeležijo se cela Slovenija in Hrvaška! Pripravljajte se!

Diplomski inženjerski izpit je položil na gospodarski fakulteti v Zagrebu s prav dobrim uspehom g. Ivan Zaplotnik z Jezerskega. Cestitamo!

Umril je v Vel. Laščah tov. Valentin Zadnik, ugleden tržan. Za naš pokret v okraju ima velike zasluge in je bil delj časa tudi predsednik naše krajevne organizacije. Ohranimo ga v lepem spominu! Preostalih naše so žalje!

Zagonetna smrt. V predoru Šmarje pri Grosupljem so v četrtek 9. t. m.

našli truplo ljubljanskega trgovca Stareta. Ali gre za umor, ali samomor se še ne ve.

40-letnico šolskega upravitelja, mladinskega pisatelja in vzornega narodnega delavca g. Iv. Trošta so dne 27. in 28. junija proslavili v Tomišlju. Svečanosti se ni udeležila le šola, nego tudi veliko število domačinov, ki so s tem hoteli pokazati, kako visoko cenijo odličnega slavljence.

Župne vaje ribniške gasilske župe so se vršile v nedeljo 28. junija v Ortneku. Posebno sta se odlikovali družvi Dvorska vas in Velike Poljane.

Potresne sunke so občutili predzadnjo soboto, nedeljo in ponedeljek v Krkljah ob Krki.

Smrt vsled elektrike. Nek 17-letni delavec si je hotel pri Ptujju napolniti baterijo žepne svetilke z novo strujo. V to svrhu je vrgel železno žico na daljnovod falske elektrarne.

Razume se, da ga je močna struja pri priči ubila.

Huda nevihta je bila dne 6. t. m. v Št. Jurju ob južni železnici in v okolici. Med velikim nalivom je strela udarila v kozolec posestnika J. Zdoščka v Podgorju. Posestnik sam je bil v tem trenutku s celo družino v kozolcu, vendar se ljudem ni nič zgodilo. Kozolec je pogorel do tal. Druga strela je udarila v gostilno H. Kimla. Užgala ni, napravila pa je nekaj škode. Domačo hčerko je lahko ranila na ušesu. Isti dan je strela udarila in zažgala tudi dva kozoleca v Črešnjici pri Vojniku.

Požigalec. 35-letni g. Tušek v občini Poljane nad Visokim je v soboto 4. t. m. zjutraj zbudil v hlevu speče otroke in jih nagnal v hišo. Pol ure pozneje je hlev začel goreti. Slučajno sta prišla mimo dva orožnika, ki sta skupno s sosedi gasila. Tudi Tušek sam je bil pri gašenju zelo marljiv. Tako so rešili vas pred požarom. Vse je kazalo, da je Tušek sam zažgal, vsled česar sta ga orožnika takoj odvedla v škofjeljske zapore. Kazen za požigalec je zelo visoka!

Velikanski požar je bil v državi Kolumbija v Južni Ameriki. V neki lekarni je izbruhnil požar, ki je uničil celo mesto Manizales. Mnogo ljudi je mrtvih. Škodo cenijo na 20 milijonov dolarjev ali eno milijardo dinarjev.

Strela je vdarila v sredo 8. t. m. v novo gospodarsko poslopje posestnika M. Krofliča v Černolici pri Št. Jurju ob juž. železnici. Ogenj je uničil to poslopje in kozolec. Le živino so rešili, vse drugo je zgorelo. Škoda je zelo velika, zavarovalnina pa malenkostna.

Velika nesreča se je dogodila v Turjancih pri Radencih ob Muri (blizu Ljutomeru). Mlinarju Keglu je že maja meseca Mura odnesla mlin do veržeskega mosta. Z veliko težavo je material spravil nazaj in si postavil nov mlin. V nedeljo 5. t. m. zvečer, ko so vsi — mlinar, žena in trije otroci — spali, je začelo goreti. Ko se prebude je bil že skoraj ves mlin v ognju. Mlinar je naglo odnesel na prosto mlajša otroke, ko hiti še po ženo in starejšega sina, se strop vdre in obe nesrečni žrtvi pokoplje v ognju. Pomoči ni bila več mogoča, oba sta zgorela.

Samomor je izvršil v Osijeku 15-leten fant. Skočil je v Dravo. V pismu na mater pravi, da se je — naveličal življenja!

Svinja je blizu Stubice v hrvaškem Zagorju odgriznila glavo in roko dveltelnemu fantku posestnika Hruševca.

Prav po kitajsko. Pariški listi pišejo, da so se v severni Kitajski uprli vojaki, ker jim ne izplačujejo, kar jim gre. 600 vojakov je po noči planilo na svoje častnike in jim prerezalo grla.

V papeževu (vaticansko) zkladnico v Rimu so vlomili tatovi in odnesli razne dragocene predmete. Tatovi so se hitro izdali, ko je neki čevljar začel iskati kupca za ukradene stvari. Zapri so okoli 15 oseb. Lepe razmere vladajo v večnem in polentarskem Rimu!

Čiste volitve. V Sarajevu so zaprli znanega razbojnika Vukadina, ki ga je policija že dolgo iskala. Pri hišni preiskavi v njegovem bivališču so našli razne ukradene predmete, našli so pa tudi volilno skrinjico, nekaj ključev do volilnih skrinjic in nad sto volilnih kroglic. Gospod razbojnik Vukadin je moral biti prav odličen volilni komisar, da je vse volilno orodje kar s seboj odnesel in ni dvoma, da so bile volitve tam, kamor so poslali gospoda razbojnika Vukadina, silno »čiste« in pravilne.

Koliko vojakov je bilo v svetovni vojni? Vsega skupaj je 15 držav, ki so se udeležile svetovne vojne, mobiliziralo 65 milijonov vojakov. Nemčija in z njo zvezane države so poklicale pod orožje blizu 23 milijonov, nasprotne države pa okroglo 42 milijono ljudi. Največ jih je poklicala Rusija, namreč 12 milijonov, takoj za njo pride Nemčija z 11 milijoni. Pokojna Avstrija je imela nekaj manje od 8 milijonov vojakov. Srbija je imela 700 tisoč vojakov. V celi vojni je bilo ubitih oziroma ranjenih 30 milijonov vojakov. Razmeroma največ mrtvih je imela Rumunija, ki je poklicala pod orožje 750 tisoč mož, a jih je padlo kar 335 tisoč! Nemcev je padlo 1 milijon 772 tisoč, Rusov 1 milijon 700 tisoč, Francozov 1 milijon 357 tisoč, Avstrijev 1 milijon 200 tisoč, Italijanov pa 650 tisoč.

V minulem letu je bilo umorjenih in ubitih v Ljubljani 45 oseb!

75-letnica prve avstrijske poštne znamke je bila letos 1. junija.

Samomorov je bilo lani v ljubljanski okolici 76. Največ in sicer 30 se jih je obesilo, 20 ustrelilo, 11 utopilo, 7 zastrupilo; pod vlak sta skočili 2 osebi, iz višjega nadstropja sta sko-

čili dve osebi, trebuh si je prerezala 1, iz vlaka skočila 1, iz zvonika 1, v prepad 1 oseba.

Za baker je v Boru v Srbiji eden največjih rudnikov v Evropi. Leta 1924 smo v prvih šestih mesecih tam dobili 318, l. 1925 pa v prvem polletju 394 vagonov. Škoda, da je ta rudnik v rokah tužev in sicer Francozov! Tu naj bi se zganil »jugoslovanski« minister za rude!

V Jugoslaviji je 40 pivovar, ki so lani izdelale 700 tisoč hektolitrov piva. Pet pivovarjev je v Sloveniji, 14 na Hrvaškem, tri v Bosni, 5 v Vojvodini in 13 v Srbiji.

Koliko plačujejo ljudje za kralje in cesarje? Angleški kralj prejema iz davčnega denarja na leto 174 milijonov dinarjev, italijanski kralj 192 milijonov, španski kralj 106 milijono-

nov, danski kralj 18 milijonov, norveški kralj 15 milijonov, švedski kralj 28 milijonov, belgijski kralj 65 milijonov, nizozemska kraljica 23 milijonov, jugoslovanski kralj 39 milijonov, rumunski kralj 30 milijonov, bolgarski kralj 24 milijonov, japonski cesar 135 milijonov in siamski kralj 210 milijonov dinarjev. Trinajst kraljev in cesarjev prejema torej na leto 1059 milijonov dinarjev ali eno milijardo in 59 milijonov dinarjev! Predsedniki republik so znatno cenejši. Tako, dobiva predsednik Zedinjenih držav »samo« 4.800.000 dinarjev na leto, predsednik nemške republike pa 802 tisoč dinarjev. Bivši nemški cesar Viljem II. pa je prejemal na leto 300 milijonov dinarjev, raniki cesar Frane Jožef I. 285 milijonov dinarjev, ruski car pa 510 milijonov dinarjev.

Gospodarstvo.

ŽETEV IN MLATEV ŽITA.

(Konec.)

Ko se je žito na polju dovolj posušilo, ga spravimo na pod ali skedenj, kjer čaka do mlatve. Skedenj mora biti suh in zračen. Le v suhih in zračnih prostorih se dobro ohrani snopje, slama in drugo. Lesen skedenj je najbolje pripraven za malega posestnika. Večji posestniki imajo zidane skedenje, ki so bolj trpežni in varni pred ognjem, zato pa tudi veliko dražji.

Žito mlatimo s cepmi ali z mlatilnimi stroji, ki jih imenujemo tudi mlatilnice. Mlattev s cepmi je draga in počasna, zlasti, če primanjkuje mlatičev. Mlatič namlati na dan 1½—2 hl rži ali pšenice. S cepmi naj mlati samo mali posestnik, ki ima dobre mlatiče, pa malo žita. Večji posestnik mlati s cepmi samo tedaj, ko odbira najboljšo zrnje za seme, ali pa, ko napravlja skopno slamo, ki mu je potrebna za pokrivanje strehe, za vez v vinogradu, za povresla itd. Drugače pa mlati rajši z mlatilnico, ki vrši to delo veliko ceneje in hitreje. Kjer se posamezniku ne izplača nakup mlatilnice, se priporoča, da kupi več posestnikov ene vasi skupaj mlatilni stroj — seveda od kake zanesljive tvrdke, ki prevzame jamstvo za solidnost stroja za več let. V Češkoslovaški republiki najdemo vasi, kjer ima vsak boljši posestnik svojo mlatilnico.

Mlatev vršimo, kadar imamo največ časa za to. Večji posestniki mlatijo najraje pozimi, ko ni drugega dela. Seveda so poprej izmlatili po eno kopo za poskušnjo ter zmerili zrnje in stehali slamo. To so storili zato, da so mogli napraviti račune že kmalu po žetvi, kako bodo izhajali s pridelkom, koliko bodo lahko prodali zrnja, slame itd.

Mlatilnice goni lahko človeška roka ali živina ali pa parna sila. Namesto živine in parne sile jih more gnati tudi voda. Vodna moč je razmeroma najcenejša. Mlatilnice na roko niso priporočljive, ker ž njimi ne opravimo mnogo več, kakor s cepmi. Njih vrtenje je prava muka za človeka. Ročnih mlatilnic zategadelj ne kaže kupovati, četudi so cenejše od drugih.

Boljše od ročnih so mlatilnice na ročni in obenem na viteljni pogon, ali samo na pogon z vitlom, katere goni izključno le živina. Z mlatilnico na vitel namlatimo na dan do 40 hl zrnja. Pri vprežni mlatilnici se počasna hoja živine prenaša z vitlom tako hitro na boben, da se ta zavrti po 800 do 1000 krat v eni minuti, kar je smatrati za veliko tehnično pridobitev na tem polju.

Vitli so ležeči ali pa stoječi. Ležeči vitel obstoji iz več parov zobčastih koles, je nizek in pritrjen v tla s pomočjo močnega in dobro zvezanega lesenega okvira. Pri ležečem vitlu se prenaša sila na mlatilnico z dvema železnima drogoma — transmisijskima drogoma —, ki sta neposredno zvezana z mlatilnico. Ti drogi so vdelani v tla, da živina nemoteno čez nje koraka. Da se sila od vitla na mlatilnico prenaša v različno smer, n. pr. navzgor, če leži mlatilnica višje, kakor vitel, ali pa na strani, postavimo med vitel in mlatilnico še posebno pripravo, posredovalna kolesa ali predležja. S temi kolesi se prenaša sila od vitla na mlatilnico s pomočjo močnega jermenca. Stoječi vitel je tako visok, da more žival korakati pod jermenom, ki teče od najzgorjnjega kolesa na vitlu vodoravno na mlatilnico. Stoječi vitel je dražji od ležečega in stane s potrebnim predležjem vred danes približno 5000 Din.

Običajno so vitli napravljeni za dvo-vprego. Imamo pa tudi enovprežne in četverovprežne vitle. Živino vpregamo na vitlu za vprečne trame, ki so pritrjeni na vodoravno ležečem in velikem zobčastem kolesu. Po številu potrebne živine se ravna tudi število vprečnih tramov na vitlu. V vitel

vprežena živina hodi v krogu okrog vretena ali vratila. Čim večji je ta krog, katerega je obhoditi, tem lažje dela živina. Premer kroga bode vsaj 7½ m dolg. Vitel mora v tleh trdno stati. Vratilo mora stati navpik, kolo z vprežnimi trami pa vodoravno. Ko začnemo mlati, moramo spraviti vitel počasi v vrtenje. Živina ne sme kar naenkrat potegniti z vso silo, ker bi se utegnilo pripetiti, da se vitel polomi. Dobro storimo, ako spravimo vitel pod streho, da živina ne trpi pred solncem in dežjem. Vitel moramo uporabiti tudi za vrtenje drugih strojev, kot prebiralnika ali trijerja, slamoreznice itd.

Z vitlom vrtno tudi sestavljene mlatilnice, katere so mnogo večje, ker imajo razen slamotresnikov tudi priprave za čiščenje žita. Priprave sestojijo iz sit in vetric. V takih mlatilnicah se žito tako očisti, kakor na čistilnih mlinih.

Parne mlatilnice gonijo parni stroji, ki proizvajajo 10 do 24 konjskih sil. Rabijo se na velikih posestvih, pa tudi na murskem polju so zelo udomačene. Na njih se žito ne le očisti, marveč tudi sortira ali prebere. Takšna mlatilnica nadomestuje potemtakem hkrati žitno čistilnico in trijer.

Kosilni stroji za žito, mlatilnice, trijerji in drugi poljedelski stroji se naročajo najbolje pri znani češki tvrdki Melichar-Umrath-Bäcker, katere generalno zastopstvo za celo Jugoslavijo vodi g. F. Smola v Št. Jurju ob južni železnici, podružnica tvrdke pa je v Ptujju, sejmšiče. Mlatilnica za ročni vitelni pogon, širina 470 mm, stane 2800 Din, s predležjem in eno transmisijsko, 4½ m dolgosti, 4000 Din, brez predležja pa 2800 Din. Sestavljena mlatilnica za vitelni pogon, širina 580 mm, s slamotresnikom in sitom stane 5030 Din. Žitne čistilnice z 8 siti, zelo dobre, veljajo 1611 Din. Trijerji, s 100 do 125 cm dolgim cilindrom za pšenico in rž 2800 do 4000 Din. Slamoreznice, ustnik 190 do 300 mm, tudi za vitelni pogon 1300 do 2500 Din. Cene parnih mlatilnic se zvedo pri Generalnem zastopstvu tovarn Melichar-Umrath-Bäcker (F. Smola), Št. Jurij ob juž. žel.

Kakor sem poizvedel pri podružnici v Ptujju, daje tvrdka poljedelske stroje zanesljivo interesentom radevolje tudi na 14 dnevno poskušnjo brezplačno in sicer brez obveznosti, da mora dotični izposojevalec pozneje stroj naročiti. Razen tega se dobi pri naročilu ugodnost plačevanja na obroke. Vekoslav Stampar.

PERONOSPORA ALI NEPRAVA PLESEN NA GROZDJU.

Vedni dež, soparica, posebno pa večkrat se ponavljajoča megla je povzročila, da se je po dolenskih vinogradih počela opasno širiti peronospora na grozdju.

Obbolele jagode dobijo večkrat s pecljički vred bolj temno, črnkasto-zeleno barvo, pozneje pa počrniijo in odpadejo. Mnoge, zlasti drobne, od te bolezni napadene jagode, pa tudi pecljički, kažejo snežno bele, rahli volni podobne kosmiče, ki so tronosci in trosi (seme) peronospore, isti, kakor se pojavijo na spodnjih straneh od peronospore (paleža) napadenih listov v obliki sivih lis.

Radi teh belih kosmičev zamenjavajo mnogi vinogradniki nepravo plesen ali peronosporo na grozdju s pravo plesno ali oidijem, kar je seveda napačno.

Od prave plesnobe ali oidija napadene jagode nikdar ne počrniijo, še manj pa pecljički, pa tudi nikoli ne odpadejo.

Jagode so sprva sveže zelene barve, izgledajo le, kakor da bi bile prav na fino poprašene s sivkasto (n. pr. ajdovo) moko.

Pešneje postanejo temnosive, (pepelate) in razpokajo, česar pri peronospori nikdar ni.

Če hočemo obe boleznii uspešno zatirati, jih moramo dobro ločiti. Proti pravi plesnobi ali oidiiju uporabljamo žveplo ali pa sulikol. Žveplo učinkuje seveda le, če je zelo fino zmleto in če je solnčno ali suho vreme, drugače se raj poslužujemo sulikola, ki se vsled svoje fine razdelbe razkrajja in učinkuje tudi pri navadni dnevni toploti.

Proti peronospori na grozdju pa uporabljamo enako kot proti peronospori na listju v prvi vrsti modro galico (z apnom), katero moramo posebno kopt po cvetju grozdje dobro poskropiti. Kjer nam galice primanjkuje, vzamemo lahko Bosnapasto. Zelo dobro se je pri letošnjih poskusnih obnesel Horstov prašek, s katerim se še rosna trta s pomočjo žveplalnika na fino popraši. Prašek se mastnih jagod bolj prime kot tekočina (galica), zato tudi bolj učinkuje.

Zatirati moramo to nevarno bolezen le preprečevalno. To kar je enkrat napadeno, je izgubljeno, rešimo pa lahko s takojšnjim škropljenjem z galico ozir. z Bosnapasto ali Horstovim praškom še, kar je zdravo.

Žveplanje pa proti peronospori nič ne pomaga. B. Skalicky, Grm.

TROŠARINA NA PETIOT.

K temu predmetu smo prejeli dva dopisa.

Dopis z Dolenjske se glasi tako-le: »Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da hoče finančna uprava ali vrag si

ga ve kdo, na vsak način po krivdi sedanjega režima zatrosariniti tudi petiot. Kaj je petiot, to ve menda vsak človek v Jugoslaviji. Da pa bude prizadeto samo podeželsko ljudstvo, to vedo tudi gospodje, ki so to naredbo izdali in petiota sploh ne pijejo.

Ker pa le mogoče komu ni znano, kaj je petiot, zato hočemo povedati, da je to pijača, katero vinogradniki naredijo za domačo porabo, t. j. delavce itd. iz že preprešanega grozdja, to je vinskih tropin, na katere se nalije voda, nekaj spirita in sladkorja, se pusti v kadi pokipeti in še enkrat prepraša, na ta način je pijača za domačo porabo gotova. Ni baš najboljša, pač pa za silo v vročini in težkem delu dobra. Gospodom pa, ki hočejo na vsak način spraviti podeželsko ljudstvo na beraško palico, se je zdela tudi ta pijača davka prosta preveč, zato jo hočejo zatrosariniti.

Prav nič bi se ne vtilkali v finančne zadeve, če ne bi bila stvar tako krivična. Pomisliti je treba samo, da sta sladkor in spirit že visoko obdavčena, čemu torej še vodo obdavčiti? Tako je voda pod finančno kontrolo, za tem pride še nekolekovan klopetspapir in višek birokratske gluposti bo v blaženi Jugoslaviji dosežen.

Kaj porečeta sedaj Drogenik in Sribar.

Gospodje, pomislite samo, da preganjate najbolj Vaše bivše pristaše, s pomočjo katerih ste prišli do korit, a v znak hvaležnosti jih tirate v prvo past.

Vprašati pa menda smemo, kam te velikanske vsote denarja? Za čajanke, cigarete in druge take dobrote

menda ja ne gre vse. Pa gospodje že vedo! Vemo pa tudi, da so jim mudi, kajti bibe jim zadnja ura, sodba pa ne bude milostna, ker sodili Vas bodo volilei, samo Bog nam daj kmalu volite.

Dopis iz Štajerske pa slove tako-le: »Generalna direkcija posrednih davkov je z naredbo z dne 17. junija 1925, šte. 39.630 odredila, da se ima na petiot — čingir — pobirati državna trošarina po 25 Din za hektoliter.

TISKARNA „MERKUR“
Trg.-ind. d. d.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne listovine itd. v eni in v več barvah

Lasina knjigovoznica
Telefon št. 552
Račun pri poš. ček. zavodu št. 13.108

S tem bodo prav občutno prizadeti vinogradniki, ki so ali gostilničarji ali pa katerikoli vrste točileci - prodajalci alkoholnih pijač. Ti rabijo večje količine pijače za svoje delavce, ki pa jo bodo morali sedaj, četudi petiot, zatrosariniti. Petiot je vendar navaden vodni tropinov naliiv, užiten in slab nadomestek za vino samo tedaj, če mu dodenemo precejšnjo količino sladkorja. Če pa pomislimo, da znaša trošarina za 100 kg sladkorja 500 Din, potem lahko trdimo, da ta nova odredba gori navedene vinogradnike občutno zadene, kajti skoro gotovo bo treba plačevati poleg državne trošarine na petiot še nekaj odstotkov občinske doklade. Vendar pa si dovoljujemo misliti, da pobiranje občinske doklade zaenkrat ni nikjer utemeljeno, kajti veliki župan mariborske ali ljubljanske oblasti doslej ni izdal nikakega odloka za to pobiranje; vsa dovoljenja se namreč glase edinole za

pobiranje občinskih doklad na vinski mošt in vino, ne pa na petiot.

Nasprotnikom zadruga »Panonija«. Veletrgovci mariborskega okraja se silno zaletavajo v našo »Panonijo« kot trgovsko zadrugo. Kmete svarijo, češ da jamčijo s celim premoženjem, po drugi strani tožarijo oblastvom. Tem gospodom bodi povedano: Vi veletrgovci! Kar smete vi kot posamezni sami za sebe, zakaj ne smete tega stotine in tisoči združenih malih kmetov? Če smete vi biti trgovci sami za sebe, smete biti tudi združeni kmetje trgovci za sebe. Če smete vi prodajati tuje blago, so tem bolj upravičeni kmetje prodajati lastno blago. Vse to, gospoda, hladno premislite, posebno če ste demokrati. Tudi odbor ali predsedstvo ni gospodar zadruga, marveč vsi člani. Če odbor ne vodi zadruga po sklepih članov, se ga odstavi in postavi drugega.

Priporočamo

našim cenj. čitateljem, da se naroče na „Narodni Dnevnik“!

Dalmatinski la portland cement svetovne znamke

SALONA

(Tour)

V zalogi pri „EKONOM“ osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, r. z. z o. z.

I. Opšti Veliki Vašar i Izložba u Subotici od 22.-31. avgusta 1925

Na Subotičkom Vel. Vašaru i Izložbi će učestvovati osim Vojvodjanske poljoprivrede, zanatstva i industrije i poljoprivrede, zanatstvo i industrija iz cele naše zemlje. Učestvovalce i inozemstvo sa produktima, koje mi ne izrađujemo ili ih ne izrađujemo u dovoljni količini. U poljoprivrednom delu će naročito biti lepo zastupljeno tuземstvo, a i inozemstvo sa prvoklasnim stokom za priplod, kao i svim najnovijim i najmodernijim traktorima, plugovima za oranje. Za vreme izložbe će biti priredjene utakmice u oranju konjske trke, razni kongresi itd.

Za ovaj vašar i izložbu je veliko interesovanje, kako u tuземstvu, tako isto i u inozemstvu, i to ne samo među izlagacima, nego i među potrošačima - posetiocima.

Tražite prospekt! — Za industrijsku izložbu primaju se prijave do 15. a za poljoprivrednu do 31. jula. Legitimacije za ovaj vašar - izložbu kod svih Trgovačko-industrijskih komora u zemlji, kao i kod Trgovačkih udruženja i banaka. U inozemstvu pak kod svih predstavništva i konsulata Kralj. SHS, trgovačkih komora, agencija i banaka. — Legitimacije za posetioce iz tuземstva staju 30 Din, a za posetioce iz inozemstva 80 Din. — Na željeznicama kako za posetioce, tako i za izloženu robu važi popust od 50%.

Vašar - izložba će se održati na Paličkom putu, na prostoru od 36.000 m².

Svaki poljoprivrednik, industrijalec, zanatlija i trgovac, treba da iskoristi ovu priliku i da učestvuje na ovom vašaru jer će ovo biti prvi vašar - izložba ove vrste u našoj zemlji. Stanovi osigurani. — Nedaleko od samoga mesta izložbe nalazi se čuvena klimatična banja Palič.

Prijave se šalju:

Upravi I. Opšteg Velikog Vašara i Izložba u Subotici.
Telegramadresa: IZLOŽBA. — Telefon 302.

„PANONIJA“
osrednja gospodarska zadruga
Maribor
Meljska ulica 12 (na dvorišču)
nudi svojim članom:

tobačni izvleček v sodčih — galico žveplo — rafijo — cement — koruzo. — V zalogi ima tudi krajnike za ograje. — Preskrbuje tudi vse gospodarske in gospodinske potrebščine.

Razpis.

Županstvo trg Središče ob Dravi razpisuje **ofertno licitacijo za prodajo občinskega mlina in žage, s stiskalnico za olje, stanovanjsko hišo, gospodarskim poslopjem, vrtom in travnikom.**

Pogoji so na vpogled med uradnimi urami v občinski pisarni.

Pismene ponudbe v zaprtih kuvertah z naslovom: „Ponudba za nakup Občinskega mlina in žage v Središču ob Dravi“ je vložili najkasneje do vštelega 31. julija 1925 do 17. ure.

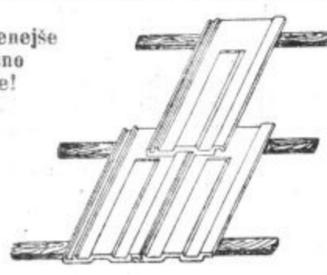
Županstvo občine trg Središče ob Dravi,
30. junija 1925.

Otroške waje, kopalne hlače, nogavice v vseh barvah, uzorčaste flor in patent žepni robci, brisalke, klot v vseh barvah, platno, šifon, kravate, jedilno orodje, vilice, nože, žlice zajemalke, alpaka, aluminium in pocinkane, palice, nahrbtnike, sukance, parfume, razna mila. **Potrebščine za šivilje, čevljarje, krojače in sedlarje.** — Cepilne nože, škarje za trte, britve **najcenejše edinole pri Josip Petelinc** poleg Prešernovega spomenika ob vodi **Ljubljana** **Telefon 915.**

Posestvo na prodaj

Mala kmetija z lepimi poslopji, z lepim sadnim vrtom in umetno čebelorejo v bližini Novega mesta se proda. Poizvedbe pri: **BRATA UDOVČ, mizarstvo NOVO MESTO**

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne d. d.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.
preje **VIDIC - KNEZ**
TOVARNE NA VIČU IN BRDU
nudi v poljubni množini — takoj dobavno — najbolje preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezama kakor tudi bobrovec (biber) in sidno opeko. — Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Edino najboljši **šivalni stroji in kolesa** so le **JOSIP PETELINC-a** Ljubljana (blizu Prešernovega spomenika ob vodi) **znamke Gritzner, Phönix in Adler** za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo. **Pouk v vezenju in kranju brezplačen.** **Večletna garancija.** Delavnica na razpologo

Telefon 915.

SPAGO
drevo in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču „KONOPJUTA“ v Ljubljani, Gosposvetska 2.

Kurje oči.
Najbolje sredstvo proti kurji očini.
Claven
Zaščitni znak.
Skladište u lekarnama i drogerijama ili izravno iz tvornice i glavnog skladišta **M. HRNJAK** Ijekarnik **SISAK.**

Lanišče
godeno in negodeno kupuje v vsaki množini — **TERILNICA** — **Anton Šinkovec, d. Grosuplje.**

FIZOI vseh vrst **suhe gobe,** repno seme, kumna, mravljinčena jajca in druge pridelke kupuje **SEVER & KOMP., LJUBLJANA.** Cena sporočimo na zahtevo.

Največje vrtnarske podjetje v Jugoslaviji
„VRT“, Džamonja in drugovi, Gružba z omej. zav., Maribor.
Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepov) v najplemenitijih vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na američanskih podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme solenjav, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in rasno ukrasne grmovje in drevje imamo **Zahtevajte cenike! celo leto. Zahtevajte cenike!**

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani
Marijin trg šte. 8
sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje **najugodneje.** Vezane vloge obrestuje po dogovoru. — Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: **LJUBLJANA, Dunajska cesta**
AGENCIJA: Logatec

Brežice	Gorica	Meiković	Sarajevo
Celje	Kranj	Novi Sad	Split
Črnomelj	Maribor	Pluj	Trst

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE

Brzjavni naslov: **BANKA LJUBLJANA**
Telefon št. 261, 413, 302, 503 in 504

Natisnila tiskarna »Mercur«, trg.-ind. d. d. v Ljubljani.